

DORPSVISIE

Middelstum 2021- 2025

Voorwoord

Een praktische visie voor 2021 - 2025

Het bestuur van stichting Dorpsbelangen Middelstum zet zich in voor de leefbaarheid van het dorp Middelstum. De basis voor alle activiteiten staat beschreven in deze dorpsvisie: een praktisch document dat zich richt op de periode 2021-2025.

Een deel van de projecten die beschreven staan zijn al (deels) in uitvoering. Voor een ander deel moeten de voorbereidingen en werkzaamheden nog opgestart worden. En soms is een idee of project afhankelijk van externe partijen.

Van plan naar uitvoering

Nu de dorpsvisie klaar is, volgt de fase van de uitvoering. Daarbij is de hulp nodig van verschillende organisaties, zoals de gemeente Eemsdelta, Staatsbosbeheer of de provincie Groningen. En uiteraard de financiële middelen om het te realiseren.

Maar misschien wel het belangrijkste is de betrokkenheid van de inwoners, verenigingen en ondernemers van Middelstum. Want een leefbaar dorp vraagt om een gezamenlijke inzet en bijdrage van iedereen:

Vele handen maken licht (en leuk) werk!

februari 2022

stichting Dorpsbelangen Middelstum

“Bij de ontwikkeling van de dorpsvisie is gekozen voor een aanpak met een praktische insteek: bestaande ideeën en actuele ontwikkelingen zijn in kaart gebracht aan de hand van drie thema's.”

Inhoudsopgave

1	Toelichting op het proces	4
2	(Nieuw)bouw in het dorp	5
2.1	De woningmarkt in Middelstum	5
2.2	Versterkingsoperatie	6
2.3	Potentiële locaties voor nieuwbouw	6
3	Groen in en om het dorp	7
3.1	Kerkpad Toornwerd- Middelstum	7
3.2	Minicamping bij Ewsum	7
3.3	Herstel jaagpad langs Boterdiep	8
3.4	Fietspad Middelstum - Kantens	9
3.5	Bloemen in het dorp	9
3.6	Herstel haventje Herberg in de Valk	10
3.7	Paadje bij Brongre Brongers	10
3.8	Buitengym	10
3.9	Toiletvoorziening vrachtwagens	10
3.10	Algemeen aandacht voor groen	10
4)	Voorzieningen en sociale samenhang	11
4.1	Dorpscoöperatie Middelsoam	11
4.2	Behoud van het Hippolytushoes	11
4.3	Dorpsloket	12
4.4	Jeugdsoos The Rising Sun / @Mid	12
4.5	Opknappen haventje als zwemplek	13
4.6	Extra aanlegmogelijkheden haventje	13
4.7	Bloeiend verenigingsleven: koesteren	13
	Colofon	14
	Bijlage: plan Kerkpad Toornwerd - Middelstum	15

1. Toelichting op het proces

1.1. Vooronderzoek thema's

Aan het vaststellen van de drie thema's is een onderzoek vooraf gegaan naar bestaande informatie, die betrekking heeft op het dorp Middelstum. Een belangrijk basisdocument hiervoor is de voormalige dorpsvisie. Uit dit document zijn de openstaande punten gedestilleerd en vertaald naar de actuele situatie. Daarnaast hebben de uitkomsten van het onderzoek 'Neef Herbert' veel praktische onderwerpen opgeleverd die betrokken zijn bij de thema's.

1.2. Uitwerking in werkgroepen

Nadat de drie thema's waren vastgesteld heeft Dorpsbelangen een open oproep geplaatst voor alle inwoners van het dorp. Vanwege de coronamaatregelen was het helaas niet mogelijk om grootschalige inloopbijeenkomsten te organiseren. Daarom is geprobeerd om via de dorpswebsite Middelstum-info en social media zoveel mogelijk inwoners te bereiken. Per thema konden verenigingen en inwoners zich aanmelden om mee te denken.

Per thema is op basis van de reacties en aanmeldingen een panel van (ervarings)deskundigen samengesteld, die tijdens een aantal (online en fysieke) bijeenkomsten hebben meegedacht.

1.3. Van idee naar project

Dorpsbelangen Middelstum wil aanjager zijn bij de uitvoering van de projecten en gesprekspartner zijn voor de gemeente Eemsdelta en andere betrokken organisaties en financiers. In de uitwerking wordt echter nadrukkelijk gezocht naar inwoners en verenigingen die zich willen inspannen voor de uitvoering van de ideeën tot concrete projecten en zichtbare resultaten.

“Het bestuur van Dorpsbelangen Middelstum is de inwoners en verenigingen erg dankbaar voor hun inzet en betrokkenheid bij de totstandkoming van de dorpsvisie.”

2. (Nieuw)bouw in het dorp

2.1. De woningmarkt in Middelstum

Lange tijd werd er in onze regio gesproken over de (dreigende) krimp van het inwonersaantal. En de consequenties daarvan voor de woningmarkt en de voorzieningen. Inmiddels blijkt dat er voorlopig van krimp geen sprake is. De overspannen woningmarkt is vanuit andere delen van Nederland langzaam overgewaaid naar het Noorden en daarmee ook naar Middelstum. Mede dankzij de ruimtelijke kwaliteit, de rust en de goede voorzieningen is een trek ontstaan van bewoners die vanuit het Westen of vanuit de stad naar het platteland verhuizen.

Ook in Middelstum zijn de gevolgen inmiddels goed merkbaar. Het nieuwbouwplan 'Zuidrand' aan de Ticheldobbe is bijna volgebouwd. Dat betekent dat er op dit moment weinig tot geen mogelijkheden zijn voor nieuwbouw in het dorp. Bovendien staan er weinig woningen te koop, waardoor er weinig aanbod is mensen die op zoek zijn naar een koopwoning.

De wachttijd voor huurwoningen is opgelopen, mede als gevolg van de versterkingsoperatie. Er is dus weinig doorstroming op de woningmarkt. Het gevolg is dat er voor met name voor starters en gezinnen weinig woningen beschikbaar zijn. Door de stijgende huizenprijzen wordt een koopwoning voor steeds meer mensen uit het eigen dorp steeds lastiger bereikbaar.

Ook het aanbod voor senioren in Middelstum wordt steeds beperkter. Ouderen die nu nog zelfstandig wonen blijven daardoor langer in hun oude woning wonen, terwijl ze wellicht liever naar een kleinere (levensloopgeschikte) woning zouden verhuizen. Daarmee zouden er ook weer extra woningen beschikbaar komen voor starters en gezinnen.

De sluiting van het Hippolytushoes als verzorgingshuis heeft ervoor gezorgd dat ouderen met een intensieve zorgbehoefte niet langer in Middelstum kunnen blijven wonen. Ze worden gedwongen om te verhuizen naar omliggende dorpen, zoals Winsum, Bedum, Uithuizen of Loppersum. Tegelijkertijd biedt het pand vele mogelijkheden voor huisvesting van zowel jongeren als ouderen.

“Dorpscoöperatie Middelsoam zet zich namens het dorp in om een goede bestemming te vinden voor het Hippolytushoes, in combinatie met een passende dienstverlening voor inwoners van het dorp (dorpsloket).”

2.2. Versterkingsoperatie

De versterking van woningen is voor Middelstum een ingrijpende operatie. Op verschillende plekken in het dorp zijn inmiddels woningen gesloopt en (deels) weer teruggebouwd. De versterkingsprojecten in Middelstum zitten voor een groot deel nog in de ontwikkelfase. Dat betekent dat de echte operatie nog op gang moet komen. Wat dat concreet voor Middelstum gaat betekenen is nog niet definitief bekend.

2.3. Potentiële locaties voor nieuwbouw

Inzetten locaties wisselwoningen

Op dit moment staan er 23 wisselwoningen in Middelstum, op het zogenaamde Hooyerplein (langs de Boerdamsterweg). Momenteel wordt dit aantal uitgebreid met nog eens 37 wisselwoningen. Deze worden deels tussen de bestaande wisselwoningen en het voetbalveld gebouwd, de rest verschijnt achter de brandweerkazerne.

De werkgroep denkt dat wanneer deze wisselwoningen niet meer nodig zijn de locaties herbestemd kunnen worden als nieuwbouwlocatie. Deze locaties zijn in dat geval goed geschikt voor woningen in de vrije sector.

Locatie kassen Bosma: starterswoningen

De locatie waar tot voor kort de kassen van kweker Bosma stonden (hoek Menthedalaan / Menthedaweg) ligt op een mooie plek tegen de historische kern van het dorp. De gemeente onderzoekt nog of het naastgelegen terrein ook bij de locatie betrokken kan worden. De locatie lijkt naar het idee van de werkgroep geschikt voor kleinschalige inbreiding van woningen, met name voor starterswoningen.

Locatie kassen Perdok: starterswoningen

Het is bij de werkgroep niet bekend wat de actuele status is van het terrein op de hoek van de MentHedalaan en de Boerdamsterweg. Indien de locatie nog steeds beschikbaar is ziet de werkgroep ook op deze locatie mogelijkheden voor kleinschalige inbreiding, ook voor starters.

Locatie de Wilster: levensloopgeschikte woningen

De voormalige basisschool de Wilster aan de Florastraat is in 2019 gesloopt. De vrijgekomen ruimte biedt mogelijkheden voor kleinschalige inbreiding. De werkgroep denkt dat deze plek zich goed leent voor levensloopgeschikte woningen voor senioren (bijvoorbeeld een 'knarrenhof' met grondgebonden hofwoningen). De werkgroep heeft begrepen dat er vanuit de woningcorporatie al plannen liggen voor deze locatie, als onderdeel van de herinrichting van het omliggende gebied 'Middelstum zuidoost'. De werkgroep wil graag betrokken worden bij de uitwerking.

“Door de gemeente Eemsdelta wordt onderzocht of stedenbouwkundige optimalisatie voor het dorp kan worden gerealiseerd. Dorpsbelangen vindt het belangrijk om betrokken te worden en blijven bij dit proces.

3. Groen in en om het dorp

Het dorp Middelstum wordt gevormd door de historische radiale wegenstructuur. Daarnaast leveren de vele historische panden en objecten een belangrijke bijdrage aan het karakteristieke beeld van het dorp. Tenslotte bepaalt de inrichting van de groene ruimte in en rond het dorp een belangrijke rol. Voor de werkgroep van de dorpsvisie voldoende reden om er een aantal projecten aan te wijden.

3.1. Kerkpad Toornwerd- Middelstum

De eigenaren van boerderij Zaadlust, gelegen aan de westkant van het dorp, zijn al enige tijd bezig om plannen te ontwikkelen voor de invulling van het stuk grond, links van het oude kerkpad tussen het Balkje en Toornwerd. Daarvoor hebben ze de kennis en ervaring ingeschakeld van Landschapsbeheer Groningen. Bewoners van het dorp Middelstum en Toornwerd zijn bij de planvorming betrokken, om op die manier draagvlak te creëren. Veel inwoners van de beide dorpen maken dagelijks gebruik van het oude kerkpad, voor het wandelen van het dorpsommetje of het uitlaten van de hond.

Het plan bestaat uit de herinrichting van de landerijen

gelegen tussen het Boterdiep en de bebouwing aan de zuidzijde van Toornwerd. Het plan van Landschapsbeheer Groningen gaat uit van het herstellen van historische waarden, met behoud van open zichtlijnen. Het plan is als bijlage bijgevoegd. Inmiddels hebben de bewoners ook contact gelegd met de gemeente voor het bespreken van de plannen. Dorpsbelangen Middelstum ziet het plan als een waardevol project dat uitstekend past binnen de planvorming van deze dorpsvisie en ziet om die reden graag dat de plannen gerealiseerd worden.

3.2. Minicamping bij Ewsum

Op Ewsum zijn enkele jaren geleden drie camperplaatsen gerealiseerd. De camperplaatsen voorzien in een grote behoefte onder toeristen die met hun camper in de omgeving van Middelstum willen overnachten. Inmiddels beschikt ook Westerwijtwerd over mooie camperplaatsen, waardoor er op dit moment geen behoefte lijkt aan uitbreiding van het aantal plaatsen.

De borg Ewsum is eigendom van het Groninger Landschap. De omliggende grond is in beheer bij Staatsbosbeheer. Samen met de boswachter en de beheerder van Ewsum is al

“Middelstum wil graag inspelen op de wens voor kleinschalige overnachtingsmogelijkheden voor toeristen. Het opzetten van een minicamping bij Ewsum is een nadrukkelijke wens, die goed aansluit bij de verdere ontwikkeling van de borg en de omgeving.”

eens gekeken naar een geschikte plek voor een camping. Deze waren beide enthousiast. Door de boswachter is de toezegging gedaan om de wens en het initiatief binnen Staatsbosbeheer te bespreken. Daarnaast heeft Dorpsbelangen Middelstum zelf het initiatief genomen om in gesprek te gaan met enkele bewoners en met de gemeente.

De werkgroep ziet graag dat de gesprekken met Staatsbosbeheer, Groninger Landschap, gemeente en omwonenden een vervolg krijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een werkgroep.

3.3. Herstel jaagpad langs Boterdiep

Vanuit het dorp Middelstum liep vroeger een jaagpad langs het Boterdiep, richting Fraamklap. Het pad werd gebruikt om de trekschuiten voort te trekken die met o.a. (agrarische) producten en bakstenen richting de stad en de Groninger Ommelanden werden vervoerd. Anno 2021 is het historische karakter van de weg langs het Boterdiep helaas verdwenen.

Voor de aanleg van de Eemshavenweg in de jaren '70 vormde de Onderdendamsterweg onderdeel van de route van Groningen naar Uithuizen (noord-zuidverbinding), zodat er veel verkeer langs kwam en de weg in de loop der

jaren is verbreed en versoberd. Het resultaat is een lange, rechte weg waar regelmatig hard wordt gereden.

Dorpsbelangen ziet graag dat het oorspronkelijke jaagpad wordt hersteld en aansluit op het reeds bestaande wandelpad bij de bushalte van Fraamklap. De berm is breed genoeg om het jaagpad te herstellen zonder dat aanpassingen aan de weg nodig zijn. Tegelijkertijd zou ook de inrichting van de weg zelf aangepast kunnen worden (van drukke verkeersader naar veilige dorpsentree).

Binnen het provinciaal beleid is de weg bovendien opgenomen in het 'uitvoeringsprogramma Bos en Hout'. Het doel van dit plan is om het bomenareaal in onze provincie te vergroten, onder andere via herplant van bomen langs karakteristieke landschapselementen en wegen. Op die manier kan de oorspronkelijke beplanting (o.a. iepen) weer aangebracht worden en wordt de historische verbinding tussen Middelstum en Fraamklap op een veilige en ecologische manier hersteld.

Voor de realisatie van dit project liggen er wellicht ook kansen bij het landschapsprogramma voor de aanleg van de 380kv verbinding tussen de Eemshaven en Vierverlaten (door Tennen).

“Veel wandelaars, waaronder schoolgaande jeugd, zijn voor een veilige wandeling aangewezen op een tocht door de drassige berm.”

3.4. Fietspad Middelstum - Kantens

Aan de noordzijde van Middelstum verbindt het Boterdiep het dorp met Kantens. Hier loopt aan de oostzijde van het water een fietspad. Het probleem van dit fietspad is dat het te smal is om naast elkaar te fietsen. Bovendien is het pad onverlicht en moeten de fietsers via het bochtige pad onder de brug over de Oldenoordweg door en tenslotte bij Kantens een hoog en stijl bruggetje (hoogholtje) oversteken.

Veel fietsers, waaronder veel schooljeugd die vanuit Middelstum naar het Hogeland College in Warffum of Uithuizen fietst, geeft daarom de voorkeur om gebruik te maken van de openbare weg (Molenweg) aan de andere kant van het water. Dit is echter een bochtige weg waar veel landbouwverkeer, vrachtverkeer en bussen rijden. Kortom: een gevaarlijke situatie.

Het probleem is al eens besproken met de provincie Groningen (eigenaar van de Molenweg) en de gemeente Eemsdelta (eigenaar van het fietspad). Dat heeft echter nog niet tot een oplossing geleid. Dorpsbelangen Middelstum ziet graag een duurzame oplossing voor het probleem: het fietspad verbreden, verlichten en bruggetjes toegankelijker maken of een fietspad op de grote weg aanbrengen.

3.5. Bloemen in het dorp

Sinds een aantal jaren wordt het dorp elke zomer opgefleurd met kleurige bloembakken. De bakken worden gevuld door vrijwilligers, opgehangen en wekelijks van water voorzien. Het is een project waar veel positieve waardering voor bestaat.

Dorpsbelangen Middelstum is aanjager van het project en zorgt dat er elk jaar voldoende vrijwilligers zijn voor het vullen, ophangen en opruimen van de bloembakken en het verzorgen van de bloemen tijdens de zomer. De werkgroep is op zoek naar een coördinator die het werven van vrijwilligers en maken van het watergeefschema op zich wil nemen.

Op dit moment wordt er een zogenaamde Piaggio gebruikt om de bloemen water te geven (via een opgebouwde watertank), maar dit voertuig is dringend toe aan vervanging. Met het oog op duurzaamheid is het voorstel om de Piaggio te vervangen voor een elektrische Gator. Hiervoor wordt een subsidieaanvraag voorbereid.

“Sinds een aantal jaren wordt het dorp elke zomer opgefleurd met kleurige bloembakken. De bakken worden gevuld door vrijwilligers, opgehangen en wekelijks van water voorzien.”

3.6. Herstel haventje Herberg in de Valk

Al langere tijd liggen er plannen om het oude haventje bij Herberg in de Valk (ook wel bekend als ‘de Kolk’) weer in oude staat te herstellen. Dit project is al in een vergevorderd stadium. De direct aanwonenden, de aangrenzende horeca, de Handelsvereniging en SDM zijn nauw betrokken bij de gesprekken en de plannen. Door de overgang van de oude naar de nieuwe gemeente en door Covid is flinke vertraging ontstaan. De aankomende jaren zal het plan concreet worden gemaakt en uitgevoerd worden.

3.7. Paadje bij Bronge Brongers

Enkele jaren geleden is er een nieuwe brug (hoogholtje) aangelegd om de borg Ewsum te verbinden met de molen. De brug is bovendien bedoeld om de snelheid van het verkeer op de Molenweg af te remmen. Vanaf de molen kunnen wandelaars echter niet doorlopen naar het dorp, omdat er langs de Molenweg geen wandelpad is. Vroeger liep er een smal pad langs de woning die bekend staat als ‘Bronge Brongers’. Dorpsbelangen ziet graag dat het oude paadje in ere wordt hersteld, zodat bewoners, toeristen en overige wandelaars op een veilige manier het dorp kunnen bereiken.

3.8. Buitengym

Al enkele jaren is Dorpsbelangen Middelstum bezig om een plan uit te werken voor een buitengym. Uit het overleg met de gemeente gebleken dat er mogelijke financiering is gevonden om de buitengym te realiseren. Dorpsbelangen zoekt samen met het dorp een geschikte locatie voor de buitengym. Vervolgens kan de aanvraag afgerond worden.

3.9. Toiletvoorziening vrachtwagens

Op de parkeerplaats langs het Huizingermaar (nabij de Delleweg) staan regelmatig internationale vrachtwagens met hun chauffeurs die de locatie gebruiken om te overnachten. Op de parkeerplaats is geen toilet beschikbaar, waardoor de chauffeurs voor een toiletbezoek aangewezen zijn op de bosjes. Dat is een onwenselijke situatie, voor de chauffeurs én voor de omwonenden. Graag ziet de werkgroep dat er een eenvoudige toiletvoorziening komt.

3.10. Algemeen aandacht voor groen

Een schoon en leefbaar dorp vraagt de inzet van iedere bewoner. Door de eigen stoep voor de woning bijvoorbeeld onkruidvrij te houden ziet de straat er netjes uit.

“Voor de samenhang in de straat is het een leuke activiteit om samen de buurt schoon te maken. Dorpsbelangen is betrokken bij de jaarlijkse schoonmaakdag, waarbij ook de leerlingen van de basisscholen hun handen uit de mouwen steken.”

4. Voorzieningen en sociale samenhang

4.1. Dorpscoöperatie Middelsoam

Dorpscoöperatie Middelsoam is opgericht toen het Hippolytushoes in Middelstum moest sluiten. Het bestuur van Middelsoam is met andere zorgpartijen in gesprek geweest en is in samenwerking met de gemeente op zoek naar mogelijkheden om de ouderenzorg weer op te starten. Het Groninger Zorgakkoord nam het Hippolytushoes in eerste instantie niet mee, omdat ze geen zorg meer verlenen. Gelukkig is dat hersteld en het Hippolytushoes wordt nu wel meegenomen in het Groninger Zorgakkoord. Er is daarom goede hoop dat de ouderenzorg in de toekomst weer opgestart kan worden in het Hippolytushoes.

4.2. Behoud van het Hippolytushoes

Dorpsbelangen Middelstum ziet het Hippolytushoes als onmisbare schakel in het beschikbaar stellen van (toekomstige) ouderenzorg in Middelstum. Behoud van het pand heeft daarom absolute prioriteit. Het pand is slechts 20 jaar oud en voldoet aan heel veel wensen. Sloop zou om die reden enorme kapitaalvernietiging zijn.

Bouwkundige versterking verdient de voorkeur, zodat het beeldbepalende pand behouden blijft voor toekomstige generaties die in het dorp willen blijven wonen. De versterking kan bijvoorbeeld gecombineerd worden met verduurzaming en eventuele aanpassing aan toekomstige eisen en gebruikerswensen. In de tussentijd kan het pand gebruikt worden op de manier zoals dat nu ook al gebeurt: tijdelijke verhuur aan mensen die tijdelijke woonruimte nodig hebben en kleinschalige bedrijven.

Dorpsloket

Het dorpsloket is onderdeel van Middelsoam. Het dorpsloket heeft maar liefst 135 vrijwilligers die zich inzetten voor hulpvragers. Het dorpsloket is 24 uur per dag bereikbaar voor hulp. Op woensdagmorgen zijn er mensen van het dorpsloket aanwezig in het Hippolytushoes.

Bij het dorpsloket komen vraag en aanbod samen. Bewoners die hun vraag stellen worden via bemiddeling gekoppeld aan een vrijwilliger die de bewoner helpt, bijvoorbeeld voor het vervoer naar het ziekenhuis, het doen van boodschappen of het onderhoud van de tuin. Zorgaanvragen worden na afloop geëvalueerd en indien nodig gevolgd.

“Dorpsbelangen Middelstum onderstreept het belang van de inspanningen van Middelsoam om te zorgen voor het behoud van het Hippolytushoes, voor de ouderenzorg in het dorp.”

Het dorpsloket signaleert regelmatig ouderen die te maken hebben met eenzaamheid. Een vrijwilliger van het dorpsloket kan in overleg langs gaan om regelmatig een kopje koffie te drinken of een wandeling te maken. Dorpsbelangen Middelstum vindt dat het dorpsloket van grote waarde is voor het dorp en ziet graag dat nog meer bewoners en vrijwilligers zich aanmelden om elkaar te helpen.

4.3. Jeugdsoos The Rising Sun / @Mid

Voor de jeugd in de leeftijd van 12 – 16 jaar zijn er in Middelstum weinig mogelijkheden om elkaar te ontmoeten. Door de coronapandemie is deze doelgroep extra benadeeld, omdat er ook op school en in de vrije tijd weinig ruimte is voor sociale ontmoeting en zelfontplooiing.

Een aantal jongeren uit het dorp heeft, in samenwerking met het bestuur van de jeugdsoos, het initiatief genomen om – bij wijze van pilot - een tweetal avonden in de oude jeugdsoos te organiseren. In november 2021 heeft de eerste avond plaatsgevonden, waarbij ongeveer 25 jongeren aanwezig waren. De reacties tijdens en na afloop waren enorm positief, zowel namens de jongeren als hun ouders.

Door de nieuwe lockdownmaatregelen is de tweede

pilotavond in december komen te vervallen. Zodra de maatregelen het weer toelaten wordt de avond alsnog georganiseerd. Op basis van de ervaringen zal de jeugd in samenwerking met het bestuur proberen om de jeugdsoos op structurele basis te openen voor alle jongeren in het dorp in de leeftijd van 12 – 16 jaar. In dat geval zal er ook gekeken worden naar mogelijkheden om het interieur en de apparatuur van de jeugdsoos te moderniseren.

4.4. Opknappen haventje als zwemplek

In de zomer is de jeugd vaak te vinden nabij het haventje bij het ijsbaanterrein. Er wordt gezwommen, gebruik gemaakt van de voorzieningen op de ijsbaan en van het grasveld. De kade van het haventje is echter nodig aan onderhoud toe en niet goed toegankelijk vanuit het water. Stichting Dorpsbelangen heeft hierover al gesproken met de handelsvereniging om de wensen en mogelijkheden te bespreken.

Graag ziet dorpsbelangen dat er een plan ontwikkeld wordt voor een ‘facelift’ van het haventje, door het aanbrengen van een meer glooiende waterkant en een drijvende zwemsteiger in combinatie met een zwemtrap en wat bankjes. Zo kan de jeugd gemakkelijker zwemmen en recreëren. Ook zal de brug mogelijk iets minder aantrekke-

“De jongeren van de jeugdsoos hebben reeds contact met de gemeente en afgesproken dat zodra de pilot is afgerond om het vervolg te bespreken..”

lijk worden om vanaf te springen. Het lijkt de werkgroep goed om ook stichting recreatieterrein Middelstum te betrekken, aangezien zij het beheer hebben over de voorzieningen op het naastgelegen ijsbaanterrein.

4.5. Extra aanlegmogelijkheden haventje

Ook wordt de haven gebruikt door passantenboten die er in de zomer regelmatig overnachten. Het haventje heeft echter weinig aanlegmogelijkheden, mede omdat er ook een boothelling is waar mensen hun boot in en uit het water halen. Aan de overkant van het water, bij de Ticheldobbe zou bijvoorbeeld een extra aantal aanlegplaatsen gerealiseerd kunnen worden.

4.6. Bloeiend verenigingsleven: koesteren

Middelstum beschikt over een groot aantal voorzieningen en een actief verenigingsleven. Veel voorzieningen worden mede dankzij vrijwilligers in de benen gehouden, zoals het zwembad, de ijsbaan, de bibliotheek, Deelslee, het behoud van het Hippolytushoes, de verschillende sport- en activiteitenverenigingen, en natuurlijk de gezamenlijke sportvoorziening (Hippolytushal).

“Het vinden en binden van voldoende vrijwilligers is voor elke vereniging een puzzel die alleen kan worden gelegd als er voldoende bewoners bereid zijn om zich in te zetten voor (een stukje van) de leefbaarheid in het dorp Middelstum.”

colofon

De dorpsvisie is opgesteld in opdracht van stichting Dorpsbelangen Middelstum

Mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van: Loker Leefbaarheid

Tekst en opmaak: Strategio

Fotografie: Jannes Klaassen

BIJLAGE:

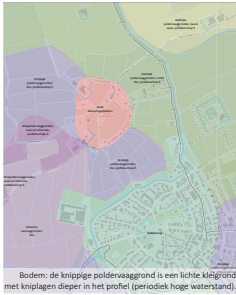
plan Kerkpad Middelstum - Toornwerd

Kerkepad Middelstum-Toornwerd

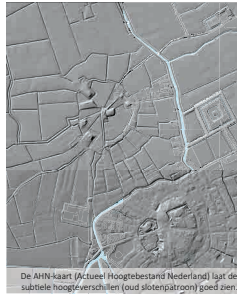
Landschappelijke quickscan en schetsontwerp

landschappelijke quickscan

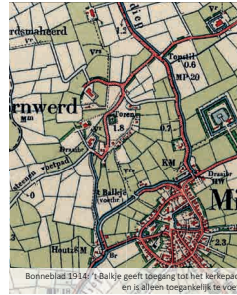
Bodem: de knipplage poldervaaggrond is een lichte kleigrond met kniplagen dieper in het profiel (periodiek hoge waterstand).

De AHN-kaart (Actueel Hoogtebestand Nederland) laat de subtiele hoogteverschillen (oud slotenpatroon) goed zien.

Uit een oude Atlas van Beckeringh, 1781. Het kerkepad van Middelstum naar Toornwerd is al duidelijk zichtbaar.

Borinblad 1914: 'Balkje' geeft toegang tot het kerkepad en is alleen toegankelijk te voet.

toen & nu

Pluizen op 'het balkje'. De Trekweg is nog de verhard, op de achtergrond boerderij 'Zalduut' en de roeden (1910, collectie Groninger Archieven).

Huidige situatie 'het balkje' (2021), vanaf de andere kant gezien.

Kerkepad van Middelstum richting Toornwerd.

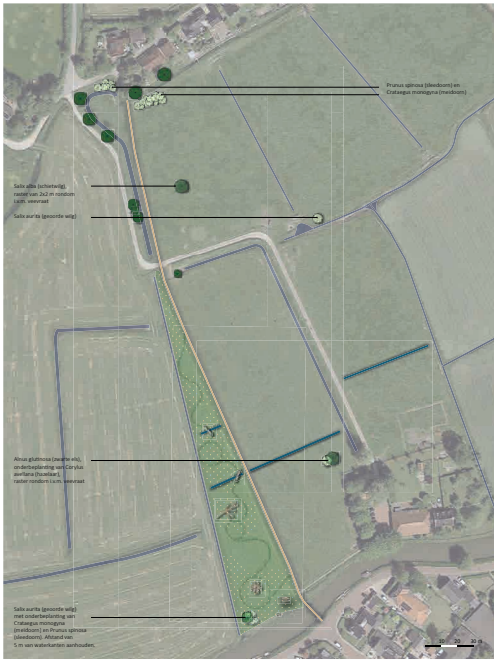

Een (tijdelijk) hut van wilgentenen.

referentiebeelden

Het kerkepad verbindt. Het verbindt twee dorpen. Het verbindt verhalen over vroeger. Het kerkepad tussen Middelstum en Toornwerd bestaat al héél lang. Op kaarten van zo'n 250 jaar geleden staat het pad al aangegeven, maar waarschijnlijk is het nog ouder. Omdat de grond tussen de dorpen vooral in de winter heel nat was, was het slecht begaanbaar. Om toch de verbinding te houden, liepen de mensen over 'balkjes' over de sloten heen, om zo droge voeten te houden. De balkjes zijn verwerkt in het ontwerp: kun jij ze op de kaart ontdekken?

Rondom het kerkepad van Middelstum naar Toornwerd is het landschap open. Dat willen we graag zo houden. De openheid tussen de twee wierdedorpen is een belangrijk kenmerk van het landschap. Toch kunnen we op een passende manier het landschap vergroenen en verrijken. Dat doen we, door boom- en struiksoorten op strategische plaatsen te planten én door te kiezen voor soorten die passen in het gebied.

Zo wordt niemand zijn uitzicht belemmerd, blijft het landschap open, maar dragen we toch een steentje bij aan een gevarieerde beplanting, met bijkomende fauna.

Wist je dat de naam van het dorp Toornwerd heel goed te verklaren is? 'Werd' betekent 'wierde' en 'toorn' komt van 'doorn'. Wierde met doornen. Ook dit is verwerkt in het ontwerp.

Historische landschapsstructuren worden hersteld door een deel van het historische slotenpatroon te benutten. Dit is niet alleen een link naar de cultuurhistorie: de grazende koeien kunnen hier nu ook van genieten. Meer variatie in de kruidentlaag wordt aangebracht door het speciale Hogelandse mengsel in te zaaien. Hierin vind je onder andere knooppkruis, peen en rode klaver. Deze soorten trekken veel wilde bijen aan. Zij zijn voor ons onmisbaar!

- Kerkepad
- Bestaande doort (lichtblauw)
- Herengrafen doort, op basis van historische patronen (donkerblauw)
- Bestaande bomen en struiken (donkergroen)
- Nieuw aan te planten boom (groen met streep op plantengrond)
- Nieuw aan te planten struik (groen met streep op plantengrond)
- Hogelandse mengsel met daarin maaiplaten
- 'Balkje' over de doort (donkere stam)
- Boomstom als speeltoestel (grijs)
- Hut van wilgentenen (grijsgroen)
- Plein/terras
- Zaaiertegels

Hier groeit een wilgenhut, zo ontstaat er een buitenlokaal.

Belevingspad: geur, kleur, en gezamenlijk.

Oude stammen als (tijdelijk) speel- en zitobject.

schetsontwerp